

Výtvarná etuda k známému japonskému dřevořezu

ORIENTační list č. 3

Lektorské oddělení Sbírký orientálního umění

Básniřka Kayoi Komachi ve sněhu ze série Parafráze na Sedm fází života krásné Komachi autor: Utagawa, Kunisada (1786-1865)

O motivu: Kunisada záměrně nechává naše oko dlouho bloudit barevným kaleidoskopem plošek, než nalezneme ústřední motiv, kterým je kráska v zimním kimonu. Na zasněžené cestě si básniřka Komachi převazuje pás. Raneček furoshiki si přidržuje bradou zatímco deštník proti hustému sněžení položila právě k nohám. Scénka je odkazem k legendě jak Komachi slíbila svému nápadníku maršálkovi Shii no Fukakusovi, že ho vyslyší, bude-li se po sto nocí navracet pod její verandu a čekat až do rána. Nešťastník právě o sté noci až po krk zapadal do sněhu a umřel. Po celý život pak básniřku pronásledoval jeho mstivý duch. (O pohnutém životě Komachi si počtete v katalogu). Ze šedého nebe padají sněhové vločky i kaligrafie textu její snad nejslavnější básně:

Ta květina - ta růže, která uvadá
- a přece stále kvete
je na světě jen jediná –
a je to láska muže.

O barvě: Japonské malířství téměř nikdy neužívá temnosvit a objemovou modelaci jako prostředky iluzivní evropské malby. V malířské tradici, založené na linii, hrají takové nástroje jako světelná modelace, její odrazy, ba i barva **podružnou** roli. **Motiv** je určen **tvarem** a světlo nijak “neosvětluje” jeho podstatu. Obrysem vymezené tvary jsou v ukijoe **plošně vykryty** v jednom barevném odstínu, většinou v čistém a sytém tónu japonských přírodních pigmentů

Barva ve starém Japonsku patřila k umění žít a tvořila nedílnou součást každodenních úvah o harmonické kombinaci textilií, doplňků, vhodném tónu pro výlet do jarní či podzimní krajiny, odstínu lahodícímu papíru s rozjímavou básní, vějíři, ložnímu prádlu atd. Zejména v textilním průmyslu dosáhla rafinovanosti a vytříbenosti, na jakou Evropa nedbala.

Ukijoe je nejbarevnější ze všech novodobých malířských disciplín Japonska. Shluk materiálově cítěných barev, které jsou zářivé a mají až haptickou kvalitu – jako bychom hladili skutečné hedvábí – svítí z neutrálního pozadí každého takového tisku

jako nejnádhernější brokát. Barevná hýřivost tisků v 19. století zřejmě vyplývala z reklamní funkce dřevořezu. Právě v kaleidoskopu barev překonal Kunisada své současníky a nároky, které kladl na tiskaře, dovedly dřevořez na hranici možností této techniky.

A ještě máme pro vás dvě otázky: K čemu slouží předmět orámovaný květinami v pravém rohu i a k čemu byl užíván předmět vlevo od ústřední postavy? Dočtete se v katalogu...

Použitá literatura: Helena Honcoopová: katalog výstavy Kunisada pozdní mistr japonského dřevořezu. Národní galerie v Praze a Japan Foundation, Praha 2005

Ani v době příprav nové expozice Lektorské oddělení Sbírký orientálního umění na vás nezapomnělo. Přípravuje pro vás výtvarné hrátky ke stažení na doma či do klubovny a těší se na setkání s vámi při nových pořadech v připravované expozici asijského umění v paláci Kinských. Otevření expozice sledujte v pražských přehledech a na www.ngprague.cz.

Úkoly:

Vykolorujte předlohu černobílého dřevořezu :

Ve výtvarné etudě se pokuste kolorovat (akvarel, pastel, pastelka) vybraný motiv tak, aby vznikl dojem zimní atmosféry. Pro znázornění sněhu nepoužívejte bělobu, ale využijte bílého podkladu. Na barevné reprodukci si všimněte, jaké barevné odstíny jsou použity pro znázornění zimní nálady.

Sbírka orientálního umění Národní galerie v Praze, palác Kinských, Staroměstské nám. 12, 110 15 Praha 1
Námět a text: Gabriela Šimková. Výtvarná etuda: Evžen Perout. Copyright: Lektorské oddělení SOU NG.
Lektorské oddělení poskytuje informace o pořadech a jejich cenách e-mailem asiaedu@ngprague.cz, na telefonním čísle 00420222315205, na internetových stránkách www.ngprague.cz a v pražských kulturních přehledech.